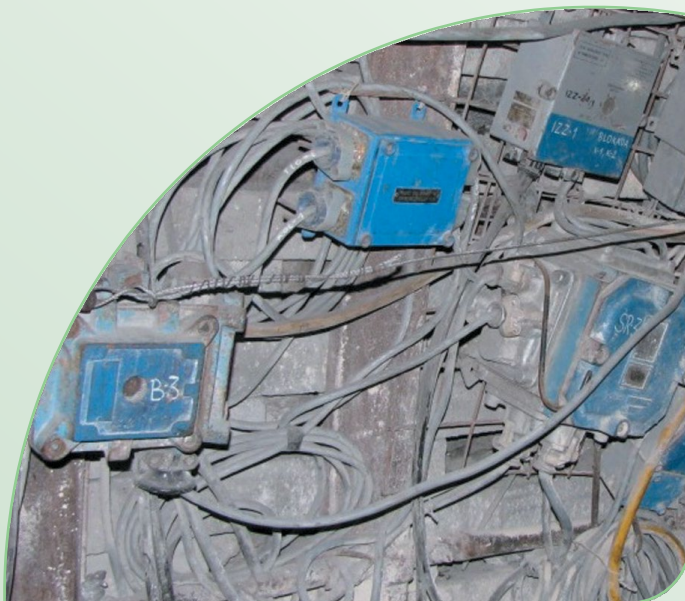

Urządzenia budowy przeciwwybuchowej

Zasady bezpiecznej eksploatacji

Urządzenia budowy przeciwwybuchowej

**Zasady bezpiecznej
eksploatacji**

Katowice 2025

© Copyright by Wyższy Urząd Górniczy, Katowice 2025

Opracowanie

Departament Energomechaniczny i Infrastruktury Podstawowej WUG

Opracowanie graficzne,

skład i łamanie

Anna Nowrot

Wyższy Urząd Górniczy

40-055 Katowice, ul. Poniatowskiego 31

www.wug.gov.pl

e-mail: wug@wug.gov.pl

W wyrobiskach zagrożonych wybuchem instaluje się maszyny i urządzenia budowy przeciwwybuchowej, spełniające zasadnicze wymagania określone w przepisach dotyczących wyrobów podlegających ocenie zgodności.

W wyrobiskach niezagrożonych wybuchem metanu i zaliczonych do klasy A zagrożenia wybuchem pyłu węglowego, mogą być instalowane maszyny i urządzenia o stopniu ochrony co najmniej IP 54, spełniające zasadnicze wymagania określone w przepisach dotyczących wyrobów podlegających ocenie zgodności.

W zakładach górniczych eksploatowane mogą być tylko takie maszyny oraz urządzenia budowy przeciwwybuchowej, które zostały poddane odbiorowi, a następnie oznaczono je znakiem zgodności CE lub odpowiednim znakiem dopuszczenia.

Wymagania wynikające z obowiązujących przepisów:

- Urządzenia wraz z ich zabezpieczeniami przed uruchomieniem w wyrobiskach podlegają odbiorowi technicznemu dokonywanemu przez upoważnioną osobę dozoru ruchu.
- Odbiór techniczny nowo zainstalowanych urządzeń wraz z zabezpieczeniami w wyrobiskach zaliczonych do stopnia "b" i "c" niebezpieczeństwa wybuchu w polach III i IV kategorii zagrożenia metanowego są wykonywane przez rzeczoznawcę.

Urządzenia budowy przeciwwybuchowej powinny być eksploatowane, naprawiane, konserwowane i przechowywane w sposób zapewniający zachowanie budowy przeciwwybuchowej, zgodnie z dokumentacją techniczno-ruchową.

ZALECENIA:

Przed rozpoczęciem odbioru urządzeń budowy przeciwwybuchowej i sieci zasilającej należy zapoznać się szczegółowo z ich dokumentacją techniczną.

Urządzenie budowy przeciwwybuchowej (wraz z siecią zasilającą) nie może zostać oddane do ruchu, jeżeli w trakcie odbioru stwierdzono nieprawidłowości.

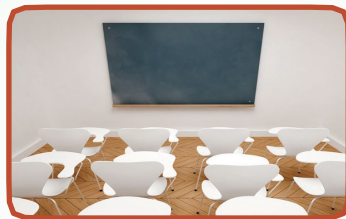

Po usunięciu nieprawidłowości należy przeprowadzić ponowny odbiór.

Z każdego odbioru powinien zostać sporządzony protokół zawierający informację czy urządzenie budowy przeciwwybuchowej (wraz z siecią zasilającą) nadaje się do ruchu.

Każda osoba dozoru ruchu elektrycznego raz na 5 lat powinna być przeszkolona w zakresie budowy, eksploatacji, konserwacji i naprawy urządzeń budowy przeciwwybuchowej.

Za prawidłowy stan techniczny użytkowanych urządzeń zapewniający bezpieczeństwo, odpowiedzialne są wyznaczone osoby obsługi, które w razie stwierdzenia ich nieprawidłowości powinny je natychmiast wyłączyć i powiadomić o zaistniałej sytuacji osobę dozoru ruchu elektrycznego.

Służba nadzoru nad urządzeniami prowadzi ewidencję urządzeń budowy przeciwwybuchowej i przechowuje wszystkie dokumenty dotyczące tych urządzeń, a w szczególności: karty ewidencyjne urządzeń, zaświadczenia fabryczne lub deklaracje zgodności WE oraz wykazy rodzajów i typów urządzeń stosowanych w zakładzie górniczym.

W polach metanowych stosuje się systemy zabezpieczeń metanometrycznych, umożliwiające ciągły pomiar i rejestrację zawartości metanu oraz wyłączenie urządzeń elektrycznych.

Pracownicy zatrudnieni w ruchu zakładu górniczego powinni być zapoznani z:

- aktualnym stanem zagrożeń występujących w miejscach ich pracy,
- zasadami rozpoznawania objawów zagrożeń,
- sposobami postępowania w przypadku ich powstania.

Skutki najtragiczniejszych wybuchów i pożarów w górnictwie polskim

1958	-	pożar w kopalni „Makoszowy” - zginęło 72 górników.
1974	-	wybuch pyłu w kopalni „Silesia” - zginęło 34 górników.
1979	-	wybuch pyłu w kopalni „Dymitrow” - zginęło 34 górników.
1987	-	wybuch pyłu w kopalni „Mysłowice” - zginęło 19 górników.
1990	-	wybuch metanu w kopalni „Śląsk” - zginęło 4 górników.
1990	-	wybuch metanu w kopalni „Halemba” - zginęło 19 górników, a 20 zostało rannych.
2002	-	wybuch pyłu w kopalni „Jas-Mos” - zginęło 10 górników, a 2 zostało rannych.
2005	-	wyrzut metanu i skał w kopalni „Zofiówka” - zginęło 3 górników.
2006	-	wybuch w kopalni „Halemba” - zginęło 23 górników.
2008	-	wybuch w kopalni „Borynia” - zginęło 6 górników, a 17 zostało rannych.
2009	-	wybuch metanu w kopalni „Wujek” ruch „Śląsk” - zginęło 20 górników, a 34 zostało rannych.
2011	-	pożar w kopalni „Krupiński” - zginęło 3 górników, a 11 zostało rannych.
2014	-	wybuch metanu w kopalni „Mysłowice-Wesoła” ruch „Wesoła” - zginęło 5 górników, a 25 zostało rannych.
2022	-	wybuch metanu, pożar i wypadek zbiorowy w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Pniówek” w Pawłowicach - 16 wypadków śmiertelnych, 7 ciężkich, 25 powodujących czasową niezdolność do pracy.

**Wyższy Urząd Górniczy
Poniatowskiego 31
40-055 Katowice
32 736 17 00
www.wug.gov.pl**

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Druk broszury został sfinansowany ze środków
prewencji wypadkowej Funduszu Ubezpieczeń Społecznych